

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Ba-midbar

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 597 [1836 oder 1837]

זכ סחניפ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8951

תרגום אשכנזי

פ י נ ח ס כו כו

מען. (סג) דיעזעס זינד אלוץ
דיא מוסטערונגען, וועלכע
משה אונד דער פריעסטער
אלעזר, אין דען געפילדען
מיאכ'ס, אס ירדן גענען ירחי,
מיט דען קינדערן ישראל'ס
פאָרגענאָממען. (סד) אונטער
דיעזען וואָר קיין מאַן פֿאָן דער
פֿאַר־גען מוסטערונג, וועלכע
משה אונד דער פריעסטער
אהרן אין דער וויסטע סיני מיט
דען קינדערן ישראל'ס פֿאַר־
גענאָממען; (סה) דען דער עוויג
גע האַטטע איבער זיא דען
אויסשפרוך געטהאָן זיא וואָלל־
טען אין דער וויסטע שטער־
בען; עס בליעב אלוץ קיין מאַן
פֿאַר איהנען איבריג, אויסער
כלב וואָהן יפנה, אונד יהושע
וואָהן נון.

כו (ה) דיא טעכטער צלפחד,

ישראל: (סג) אלה פקודי משה
ואלעזר הכהן אשר פקדו את־
בני ישראל בערבת מואב על
ירדן ירחו: (סד) ובאלה לא־היה
איש מפקודי משה ואהרן הכהן
אשר פקדו את־בני ישראל
במדבר סיני: (סה) כי־אמר
יהוה להם מות ימתו במדבר
ולא־נותר מהם איש כי אם־
כלב בן־יפנה ויהושע בן־
נון: ס כו (ה) ותקרבנה
בנות צלפחד בן־חפר בן־גלעד
בן־מכיר בן־מנשה למשפחת

מנשה
מנשה זאָהנס חפר, זאָהנס גלעד, זאָהנס מכיר, זאָהנס מנשה, פֿאָן דען שטעממען

ר ש י

פקודיו יותן נחמו: (סד) יבאלה לא־היה
איש. אבל על הנשים לא נגזרה גזרת
המרגלים לפי שהן היו מחנכות את הארץ
האנשים אומרי־למנה ראש ונשובה מלרימה
(במדב"ד) והנשי' אומרות מנה לנו לחוזה
לכך נסמכה פרכת בנות צלפחד לנאן:
(א) למשפחות

תרגום אונקלוס
אחכנא בגו בני ישראל: (סג) אלן
מניני משה ואלעזר כהנא די מנו ית בני
ישראל במשריא דמואב על ירדנא דירחו:
(סד) ובאלין לא היה גבר ממניני משה
ואהרן כהנא די מנו ית בני ישראל
במדבר סיני: (סה) ארי אמר יי להון מימת ימותון במדברא ולא אשחאר
מנהון אנש אלהיו כלב בר יפנה ויהושע בר נון:

כו (ה) וקריבא בנת צלפחד בר חפר בר גלעד בר מכיר בר מנשה לזרעית

מנשה

ב א ו ר

נאמר איש לפי פקודיו יותן נחמו והלויים לא לקחו חלק נאמן: (סג) אלה פקודי משה ואלעזר
על פקודי ישראל הוא אומר לא על פקודי הלויים, כי עליהם לא יאמר ובאלה לא היה איש
וגומר כי לא נגזרה גזרת ארבעים שנה על הלויים והעד שהיה אלעזר ופינחס עודם חיים. וכן
פירש רמב"ן וראב"ע: (סד) ובאלה לא היה איש מפקודי משה, כי יהושע וכלב אף שהיו
מפקודי משה לא נמנו עמה כי היו מנן ששים ומעלה, ומה שאמר ולא נותר מהם איש כי אם
כלב וגומר דזה לומר שנשארו ולא ממו בשאר הכקודים. מדנני הימנ'ן:

מְנַשֶּׁה בֶּן־יוֹסֵף וְאֵלֶּה שְׁמוֹת
בְּנֹתָיו מַחְלָה נַעֲמָה וְחַגְלָה וּמַלְכָּה
וְתַרְצָה: (ג) וְתַעֲמֹדָה לְפָנַי מִשָּׁה
וְלִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי
הַנְּשִׂאִים וְכָל־הָעֵדָה פִּתְחֵי אֹהֶל־
מוֹעֵד לֵאמֹר: (ג) אֲבִינוּ מֵת
בְּמִדְבָּר וְהוּא לֹא־הָיָה בְּתוֹךְ
הָעֵדָה הַנּוֹעֲדִים עֲלֵיהֶם בְּעֵדַת־

מנשה ואה'ם יוסף, דיעווע זיי
נעמעכטער, וועלכע מחלה,
נועה, חגלה, מלכה אונד
תרצה היעסען, קאמען הער
צו, (ג) טראטען אויף פאר
משה, פאר דעם פריעסטער
אלעזר, נעכסט אללען פיר
שטען אונד דער גאנצען געמיי
נע, פאר דעם איינאנגע דעם
שטיפטס צעלטס, אונד שפרא
כען: (ג) אונזער פאטער איז
אין דער וויסטע געשטארבען,
ער איז אבער ניכט אונטער
דעם אנהאנגע דעם קרח גע
ווען, דיא זיך ווידער דען עווי
גען

קרח

תרגום אונקלוס

ר ש י

מְנַשֶּׁה בֶּן־יוֹסֵף וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ שְׁמֹת בְּנֹתָיָהּ מַחְלָה
נַעֲמָה וְחַגְלָה וּמַלְכָּה וְתַרְצָה: (ג) וְקָמָא קָדָם
מִשָּׁה וְקָדָם אֶלְעָזָר בְּהִנָּא וְקָדָם רַבְרַבִּינָא
וְכָל בְּנִשְׁתָּא בְּתַרְע מִשְׁשָׁן זִימְנָא לְמִימָר:
(ג) אֲכֹנָא מִיח בְּמִדְבָּרָא וְהוּא לֹא הָוָה בְּגו
בְּנִשְׁתָּא דְאֲזַרְמִנּוּ עַל יֵי בְּכַנְשִׁתָּא דְקָרַח
ארי

כז (א) למשפחות מנשה בן יוסף. למה
נאמר והלא כבר נאמר בן מנשה
אלא לומר לך יוסף חבב את הארץ שנאמר
והעליתם את עלמותי וגו' (בראשית כ')
וכנתינו חבבו את הארץ שנאמר חבה לנו
אחוזת וללמדך שהיו כולם לדיקים שכל מי
שמעו ומעשה אבותיו סמוכים ופרט
לך הכתוב באחד מהם ליחסו לשבת הרי
זה לדיק בן לדיק אס יחסו לנאמי כגון בא
ישמעאל בן נתניה בן אלישמע (מלכ' ב' כ"ד)
בידוע שכל הזב' עמו רשעי' היו: מחלה
נועה וגו'. והלן הוא אומר ותהינה מחלה ומרלה (כמדבר ל"ו) מגיד שכולן שקולות זו כזו לפיכך
שנה את מדרן: (ב) לפני משה ולפני אלעזר. מגיד שלא עמדו לפניו אלא בשנת הארבעים
אחר שמת אהרן: לפני משה. וחסר כך לפני אלעזר אפטר אס משה לא ידע אלעזר יודע אלא
סיס המקרא ודרשהו דברי רבי יאשיה אבא חנן משוס רבי אלעזר אומר בבית המדרש היו יושבין
ועמדו לפני כולם: (ג) והוא לא היה. לפי שהיו באות לומר בחטאו מת נזקקו לומר לא בחטא
מתלוננים ולא בעדת קרח שהלו על הקדוש ברוך הוא אלא בחטאו לבדו מת ולא החטיא את אחרים
עמו רבי עקיבא אומר מקושש עניס היה ור"ג אומר מן המעפילים היה:

למה

ב א ו ר

כז (ג) והוא לא היה, הולכנו לאמר זאת כי חשבו שלא ירשו בני הנועדים על ה' חלק בארץ,
(ראב"ע), ודעת הרמב"ן שאמרו ככה בענין שחשבו שמהם רבינו ע"ה היה שונא עדת קרח
יותר מכל החוטאי' שמתו במדבר שהם היו הקמים כנגדו וכפרו בכל מעשיו, וחשבו אולי בשאלתו
איתם יאמר אל יהי לו מושך חסד ואל יהי חונן ליתומיו יונר עון אבותם אל ה', על בן הודיעוהו
כי לא היה מהם, ורמזו עוד שאינו במתי המגפה אבל במדבר מת על מנתו; וטעם כי בחטאו
מת, אמרו מת במדבר בעונו שלא זנה לכנס לארץ, או כדברי הלוי המשורר ז"ל שפירש שהוא
דבק עם ובנים לא היו לו באשר יאמר היום, לפלוני אירע כך וכך בעוונות, עכ"ל הרמב"ן ז"ל.
[ז"ה, ואין הטעם מסכים עם דברי ר' יהודה המשורר, כי מלת מת מעומדת בטעם זקף,
והכונן בדרך הפשט על פי מאמר רבותינו ז"ל אין מיתה בלא חטא, כלומר אין לך מיתה שלא

חבב

תרגום אשכנזי

נען עמפארט האבען, ואנדערן
שטארב אין וויינער זינדע, אינד
האט קיינע זאגע הינטער-
לאססען. (ד) ווארום זאלל
דער נאמע אונוערעם פא-
טערס, ווייל ער קיינען זאָהן
האט, אין דעם געשלעכטסרע-
גיסטער אויסגעהען? גיב אונז
פיעלמעהר איין אייגענטהום
אונטער דען כריד רן אונוערס
פאטערס. (ה) משה בראַכטע
איהרע רעכטסזאכע פאַר דען
עוויגען, (ו) אונד דער עוויגע
שפראך צו משה, וויא פאָלגט:
(ז) דיא טעכטער צלפחד האַ-
בען רעכט גערעדעט, דוא
זאלסט איהנען איין אייגענ-

פינחס כו

קרח כי-בַחטאוּ מֵת וּבָנִים לֹא-
הָיוּ לוֹ: (ד) לְמַה יִגְרַע שֵׁם-אֲבִינוּ
מִתּוֹךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי אֵין לוֹ בֶן
תְּנֶה-לָנוּ אַחֲזָה בְּתוֹךְ אֲחֵי אֲבִינוּ:
(ה) וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת-מִשְׁפָּטָן
לְפָנֵי יְהוָה: פ

(ו) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר:
(ז) כֵּן בְּנוֹת צְלָפְחָד דְּבַרְתָּ גֵחֹן
תִּתֵן לָהֶם אַחֲזָת נַחֲלָה בְּתוֹךְ
אֲחֵי אֲבִיהֶם וְהֵעֲבַרְתָּ אֶת-נַחֲלַת

אביהן רביעי
ר' רבתי
אונטער איהרעם פאטערס כרידערן, אונד זאלן דאן ערבי-
גוט

ר ש"י

(ד) למה יגרע שם אבינו. אנו נמקיס בן
ע מדו'ואס אין הנקבו'משונות זרע תמינס
אמנו ליבס: כי אין לו בן. הא אס הי' לו בן
לא היו תונעות כלום מגיד שחכאניות היו:
(ה) ויקרב משה את משפטן. נתעלמה
הלכה ממנו וכלן נפרע על שנטל עטרה
לומר והדבר אשר יקשה מכס תקריבון אלי-
ד'א ראוייה היתה פרשה זו להכתב על ידי
משה אלא שזנו בנות ללפחד ונכתבה על
ידן: (ו) כן בנות ללפחד דוברות. כתרגומו
יאות כך נחובה פרשה זו לפני במרום מגיד
שראחה עינס מה שלא ראחה עינו של משה:

תרגום אונקלוס

אַרְי בְּחֻבִּיָּה מִיֵּת וּבְנִין לָא הָיוּ לִיה: (ד)
לְמָא יִחְמַנַע שְׂמָא דְאַבּוּנָא מִגּוּ וְרַעִיתִיה
אַרְי לִית לִיה בֶּר הֵב לְנָא אַחְסָנָא בְּגוּ אַחֵי
אַבּוּנָא: (ה) וַקְרַב מֹשֶׁה יָח דִּינִיָּהוּן קָדָם
יְי: (ו) וַאֲמַר יְי עִם מֹשֶׁה לְמִיָּר: (ז) יֵאוּח
בְּנַת צְלָפְחָד מְמַלְלָן מִתָּן תִּתֵּן לְהוֹן אַחֲזִידַת
אַחְסָנָא בְּגוּ אַחֵי אַבּוּהוֹן וְהֵעֲבַר יֵת אַחְסָנַח

אבוהן
כן בנות ללפחד דוברות. יפה חנעו אשרי אדם שהק"נה מודה לדבריו: נתן תתן. שני חלקים חלק
אניהן שהיה מיוצאי מכרים וחלקן עם אחיו נכמי ספר: והעברת. לשון עברה הוא במי שאינו
מניח

ב א ו ר

תנא לכפר על החטא, שלנך נזורה מיתה על האדם: (ד) כי אין לו בן, באורו ובי משני
שאין לו בן יגרע שם אבינו מתוך משפחתו, וטעם כי כעסם בעבור, וחכמינו ז"ל אמרו שנות
ללפחד חכמיות ודרכניות היו, חסלה אמרו למה יגרע שם אבינו וגומר כונו בזה על יבוס אמן,
על דרך ולא ימקה שמו מישראל (דברים כ"ה ו') ואחר זה אמרו מנה לנו אחזה, כונו בלשונם
מה שהיה נדעתם לומר אס אנו נזרע נחשבות מנה לנו אחזה לרשת במקום בן: (ו) כן בנות
צלפחד דברת, כן הוה חאר הסעל, כתרגומו יאות: בתוך אחי אביהם, הם"ס במקום נו"ן,
כמו עש"ס עם המתים (ר"ת א"ח'), פירוש עשיתן: והעברת, מה שהיה ראוייה שיקח הוא
תקחנה הן, (ראב"ע), וכן מ. מע מדברי רבותינו ז"ל (בבא בתרא דף ק"ט ע"א), שדרשו לשון
והעברתם

פ י נ ח ס כ ז

אֲבִיהֶן לָהֶן: (ח) וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הַדְּבָר לֵאמֹר אִישׁ כִּי־יָמוּת וּבֶן
אָיִן לוֹ וְהֶעֱבַרְתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ
רְבָתוֹ: (ט) וְאִם־אָיִן לוֹ בֵּית וּנְתַתֶּם
אֶת־נַחֲלָתוֹ לְאֶחָיו: (י) וְאִם־אָיִן
לוֹ אֶחָיִם וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ
לְאֶחִי אָבִיו: (יא) וְאִם־אָיִן אֶחָיִם
לְאָבִיו וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ
לְשָׂארוֹ הַקָּרֵב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחָתוֹ

וירש

תרגום אשכנזי קנה

נוט איהרעס פֿאַטערס אָן זיין
בריינגען. (ח) דען קינדערן
ישראל'ס אָבער מאַכע פֿאַלי
גענרעס בעקאָנט: ווען יע.
טאָנד שטירכט. אונד קיינען
זאָהן הינטערלעסט, זאָ זאָללט
איהר זיין ערבע אָן זיינע טאָ.
טער בריינגען; (ט) האַטער
קיינע טאָטער, זאָ זאָללט
איהר זיין ערבע זינען בר־ירערן
איינגעבען; (י) האַטער קיינע
ברידער, זאָ איבערגעכט זיין
ערבנוט זיינעס פֿאַטערס ב־י.
דערן; (יא) ווען אָבער אויך
דער פֿאַטער קיינע ברידער

האט, זאָ איבערגעכט זיין ערבנוט דעם נעכסטען אָנפֿערוואַנדטען אויס זיינעם געשלעכט.

טע

ר ש י

תרגום אונקלוס

אֲבִיהֶן לָהֶן: (ח) וְעַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּמַלִּיל
לֵאמֹר גְּבַר אַרְיִימוּת וְכַר לִית לִיה וְתֶעֱבְרוּן
יח אַחְסַנְתִּיה לְכַרְתִּיה: (ט) וְאִם לִית לִיה
בְּרָחָא וְתַתְּנוּן ית אַחְסַנְתִּיה לְאֶחָהּ: (י) וְאִם
לִית לִיה אַחִין וְתַתְּנוּן ית אַחְסַנְתִּיה לְאֶחִי
אָבוּהִי: (יא) וְאִם לִית אַחִין לְאָבוּהִי וְתַתְּנוּן ית אַחְסַנְתִּיה לְקָרִיבִיה דְּקָרִיב לִיה

מניח בן ליורשו. ד"א על שם שהנת מעברת
נחלה משנט לשנט שבנה ובעלה יורשין אות'
שלא מסוב נחלה לא נלטהוה לא לאותו הדור
בלבד וכן והעברתם את נחלתו לבתו.
בכלן הוא אומר ונתתם ונתת הוא אומר
והעברתם: (יא) לשארן הקרוב אליו
ממשפחתו ואין משפח' קרוי' לא מכל האב:

עלה
מורעיה

ב א ו ר

והנחתם על העברה מראוי לירש לאינו ראוי. ולדעת רש"י ז"ל בלשון האחרון (והוא על פי
תנחומא) נאמר בנת לשון העברה, על שם שהיא מעברת את הנחלה משנט לשנט, שבנה ובעלה
יורשין אותה, שלא נאמר ולא מסוב נחלה אלא לאותו הדור בלבד, והפרשה הזאת היא מלפני
לדורות כמו שאמר להלן, והיתה לכני ישראל לחקת משפט (פסוק י"א): (ח) וכן אין לו, הא
אם יש לו בן הוא קודם לירושם בנחלת אביו, וכן יליף לה בפרק יש נוחלין (דף ק"י): (ט) לאחיו,
מן האב או מן האם, (ראב"ע), ולא בן אמרו חכמינו ז"ל שהאחין מן האם לא נוחלין ולא מוחליין,
שאין משפחת האם קרויה משפחה. וכפי קבלתם ז"ל האב קודם לאחין לירש את בנו, וכתב
הרמב"ן

ה מ ע מ ר

כז (ט) לאחיו, כתב הרמב"ן: ,,קבלת חז"ל כי האב יורש את בנו והכתוב לא הזכיר זה, והטעם
כי במשפט הירושם כל מוחיל נוחל" ע"כ: ותמה עליו המבאר שהרי שנינו במשנה (נ"ב
דף ק"ח) איש מוחלין ולא נוחלין, ע"ש. והנה לא דק בלשון הרמב"ן, כי שם במשנה הזכיר מוחלין
ונוחלין, מוחלין ולא נוחלין, נוחלין ולא מוחלין, לא נוחלין ולא מוחלין, כלם ברבים הכולל
זכרים ונקבות, אבל הרב ז"ל נקט מוחיל בחד זכר ובאמת כל זכר המוחיל גם נוחל.

וַיִּרְשׁ אֶתְּהָ וְהִיְתָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
לְחֶקֶת מִשְׁפָּט כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת־מֹשֶׁה:

(יב) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲלֶה
אֶל־הָר הָעֵבְרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
(יג) וּרְאִיתָה אֶתְּהָ וְנִאֲסַפְתָּ אֶל־

עמיד

טע, דאס דיעוער עם בעדיטי
צע. דיעועס זאלל דען קינדערן
ישראל'ס איינע רעכטספער-
אָרדנונג זיין, וויא דער עווי-
גע דעם משה בעפֿעהלען.
(יב) פֿערנער שפראך דער
עוויגע צו משה: שטייגע אויף
דיעזען בערג עברים, אונד
בעזיעהע פֿאן דא דאן לאנד,
וועלכעס איך דען קינדערן
ישראל'ס איינגעבע, (יג) ווען
דוא עם בעזעהען האסט, זאָ
זאלסט

ר ש י

תרגום אונקלוס

מִן־רַעֲיָתִיָּהּ וַיִּרְחַץ יְתָהּ וַחֲתִי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְגִזְרֵת
דִּין בְּמֵא דִּי פְקִיד יִי יח מֹשֶׁה: (יב) וַאֲמַר יִי
לְמֹשֶׁה סֶק לְטוּרָא דְעֵבְרָאִי הָדִין וַחֲזִי יח
אַרְעָא דִּי יְהִבִּית לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: (יג) וַחֲזִי יְתָהּ

וחתכנש

(יב) עלה אל הר העברים . למה נסמכה
לכאן כיון שאמר הקדוש ב"ה נתן תחן
להם אמר אותי לזה המקום להנחיל שמה
הותרה הגזירה ואכנס לארץ אמר לו הק"ה
גזרתי במקומה עומדת . ד"ל כיון שנכנס
משה לנחלת בני גד ובני ראובן שמה ואמר
במדומה שהותר לי נדרי משל למלך שגזר
על בני שלא יכנס לפתח פלעין שלו וכנס
לשער והוא אחריו למכר והוא אחריו
לערקלין והוא אחריו כיון שגזר ליכנס

לקיטון אמר לו בני מנאן ואילך אתה אסור ליכנס:
(יג) כאשר

ב א ו ר

הרמב"ן ז"ל והנחוב לא הזכיר זה, והטעם כי במשפטי הירושה כל המנחיל נוחל, כי הקורבה
שזה, וכיון שאמר הנחוב שהבן יורש את אביו גם האב יורש את הבן (ודבריו תמוהים שהרי
שנינו במשנה (טס דף ק"ח) שיש מנחילין ולא נוחלין, כגון האשה את בניה והאשה את בעלה
ואחי האם, ואיך יאמר הרב ז"ל שכל מנחיל נוחל, ועוד שאף אם הדבר ברור שהאב יורש את
הבן, כיון שאחי האב יורשים את הבן, והוא בקורבה קודם להם, מכל מקום היה לו להזכיר
שהאב קודם לאחי הבן, כמו שקבלו רז"ל, כי יתכן שלא ינחול האב אלא במקום שאין לכן אח):
ועוד כי הירושה בשלשלת הזרע ביולא חלכיו לא בלדדין, אם בן ונתחם את נחלתו לאחיו
משמוש נחלה, שהאב יורש בקבר, וממנו תבא לאחים, אבל לא רלה לומר ואם אין לו בת ונתחם
את נחלתו לאביו, כי דרך ברכה ידבר ולא בנכרחים (רלה לומר שכל הירש הנזכר בכתוב הוא
יורש דרך ברכה, ואולם האב הנוחל את בנו אין זה ברכה לנוחל) ואולי לא היה זה בבאי הארץ
שינחול האב את הבן עב"ל: רולה לומר שלא היה בכל באי הארץ איש שמת בלא בן וכלא בת,
ולכך לא הזכיר הנחוב הענין הזה בפירוש, ורבותינו ז"ל דרשו קדימת האב לאחים מלישגא
דקרא (טס ק"ט ע"ב): (יב) הר העברים הזה, שם ההר הזה הר ננו, כאשר פירש בסדר
האזינו וזאת הברכה, וקראו אותן הר העברים מפני שהוא על מעברות הירדן, ומשם יעברו
אל ארץ כנען, כאשר אמר כאן אשר על פני ירחו, ושם עברו את הירדן. ואינוה מלוה שילוו
הקב"ה לעלות עמה על ההר, כי אם הודעה שהוא יעלה אל הר העברים ויראה את הארץ,
בעבור שזוהו על חלוקת הארץ הודיעו כי לא על ידו תחלק, וכן קח לך את יהושע אינו מלוה
שיעשה בן מיד, כי אם בנוא יומך תקח את יהושע, והשלים הנחוב לספר שעשה בן משה לזמנו
בלב שלם, והוא פעשייה אשר יזכיר בעת פעירת משה. (מלשון הרמב"ן ז"ל): (יג) וראיחח

אחח

עמיה גם אתה באשר נאסף
 אהרן אחיה: (יד) באשר מריתם
 פי במדבר צון במריבת העדה
 להקדישני במים לעיניהם
 הם מי מריבת קדש מדבר
 צון: (טו) וידבר
 משה אל יהוה לאמר: (טז) יפקד
 יהוה אלהי הרוחת לכל בשר

ואללסט אויך דוא צו דייענס
 פאלקע איינגעטהאן ווערדען,
 וויא שאן דיין ברודער אהרן
 איינגעטהאן ווארדען: (יד) ווייל
 איהר מיר צו ווידער געהאנגע
 דעלט אין דער וויסטע צין. ביים
 האדער דער געמיינע, דא
 איהר מיך בייא געלענענהייט
 דעם וואססערס העטטעט פאר
 איהרען אויגען הייליגען ואל
 לען. דיעועס ויגדריא האדער
 וואססער צו קדש אין דער ווי
 סטע צין. (טו) משה אבער

שפראך צום עוויגען: (טז) דער עוויגע, נאטט אללער גייסטער, אללעם פליישעם! גערוהע

א"י

תרגום אונקלוס

ר ש י

וחתפנש לעמך אף אף במא דאתבנש
 אהרן אחיה: (יד) במא דסריבתון על מימרי
 במדברא דצין במצות פנשחא לקדשותי
 במיא לעיניהון אינון מי מצות רקס
 מדברא דצין: (טו) ומליל משה קדם יי
 למימר: (טז) ימני יי אלה רוחיא לכל

(יג) כאשר נאסף אהרן אחיך. מנאן
 שנתאוב משה למיתמו של אהרן. ד"א אין
 אתה טוב משנו על אשר לא קדשתם. הא
 אם קדשתם עדיין לא הגיע זמנכם להסטר
 ככל מקום שנתב מיתתם כתב סורמנס
 לפי שגזרה גזרה על דור המדבר למות
 במדבר בעון שלא האשינו לנך בקש משה
 שינתוב סורמנו שלא יאמרו חף הוא מן
 האמרים היה משל לשתי נשים שליוקות בנ"ד
 אחת קלקלה וא' אכלה פגי שביעית וכו' אף

בשרא
 כאן נכ"מ שהזכיר מיתתן הזכיר סורמנו להודיע שלא היתה בהם לא זו בלבד: (יד) הם מי מריבת קדש.
 הם לבדם אין בהם עון אחר. ד"א הם שהמרו במרה הם היו שהמרו בים סוף הם עלמ' שהמרו במדבר
 לין: (טו) וידבר משה אל ה' וגו'. להודיע שבתן של לדיקים בשנסטרין מן העולם מניחין לרכן ועוסקין
 בלרבי כבוד: לאמר לו השיבני אם אתה ממנה להם פרנס אם לאו: (טז) יפקוד ה'. כיון ששמע
 משה שאמר לו המקום הן נחלת כלפחד לבנותיו אמר הניע שעה שאתבע לרבי שירשו בני את
 גדולתי אמר לו הקב"ה לא כך עלתה במאשנה לפני כדי הוא יהושע ליטול שר שמושו שלא מש
 מתוך האהל והו שאמר שלמה גולר מאנה יאכל פריה: אלהי הרוחות. למה נאמר אמר לפניו
 רבונו

ב א ו ר

אחה, וכאשר תראה אותה, אז ונאספת אל עמך: כאשר נאסף אהרן, הזכיר מיתת אהרן לפי
 שזכיר החטא שנכשלו בו שניהם: (יד) כאשר מריחם פי, כנר מפורש נפרשת חקת באר היטיב:
 (טו) יפקוד ה', לשון מנוי חף בניין הקל, כמו ויפקד שר העבדים את יוסף (בראשית מ' ד'),
 ויאר בלשון נסתר יפקוד חף שהיה מדבר לפני ה', דרך כבוד, כמו אדוני שאל את עבדיו
 (שם מ"ד י"ט), יאמר נא אדונינו (שמאל א' י"ו י"ו) ובאור הכתוב ימין ה' פקיד על העדה, כי
 הוא אלהי הרוחות וידע משכנות בני האדם מי הוא הראוי להנהיג את עמך, ומאמר תלמי
 הרוחות לכל בשר הוא מאמר מוסגר, וכן חסנים הנגינה. ויפה נדרש המקרא הזה במדרש
 תנא, כשם שאין פרכוסותיהן של בני אדם שוין זה לזה, כך אין דעתם שוין זה לזה, אבל יש
 לכאחד דעה בפני עצמו, וכה"א לעשות לרוח משקל ומים חנן במרה (איוב כ"ח כ"ה) כל כריה וכרי'
 שלה דעה בפני עצמה, אמר משה לפני הקב"ה אתה אלהי הרוחות לכל בשר, גלוי וידוע
 לפיך

אִישׁ עַל-הָעֵדָה: (יז) אֲשֶׁר-יֵצֵא
 לַפְּנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֹא לַפְּנֵיהֶם
 וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יָבִיאֵם וְלֹא
 רָהִיָּה עֵדוּת יְהוָה כְּצֵאן אֲשֶׁר
 אֵין-לָהֶם רָעָה: (יח) וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֶל-מֹשֶׁה קַח-לָךְ אֶת-יְהוֹשֻׁעַ
 בֶּן-נּוּן אִישׁ אֲשֶׁר-רוּחַ בּוֹ וְסַמַּכְתָּ
 אֶת-יָדְךָ עָלָיו: (יט) וְהֶעֱמַדְתָּ אֹתוֹ

אוינען מאן איבער דיאגעמיינע
 צו זעטצען, (יז) דער פאר איה.
 נען הער, אויס-אונד אוינגעהע,
 אונד זיא אויס-אונד אוינפיה.
 הע, ראמיט דיא געמיינע דעם
 עוויגען ניכט וויא שאפע ארה.
 נע הורטען בלייבען מאנען.
 (יח) דער עוויגע שפראך צו
 משה: גים יהושע זאָהן נון צו
 דור, אוינען מאן, דער גייסט
 האט, אונד לעגע דינע האַנד
 אויף איהן, (יט) שטעללע איהן
 זאָ

תרגום אוגקלום

בְּשָׂרָא גְבֻרָא עַל בְּנֵי שְׂתָא: (יז) דִּי יִפּוּק
 קְדָמֵיהוֹן וְדִי יַעֲוֵל קְדָמֵיהוֹן וְדִי יִפְיָקִינוּן
 וְדִי יַעֲוִלִינּוּן וְלֹא תְּהִי בְּנֵי שְׂתָא דְּרִי בְּעָנָא דִּי
 לִית לְהוֹן רַעִי: (יח) וַיֹּאמֶר יְיָ לְמֹשֶׁה דְּבַר
 לָךְ יִחַ יְהוֹשֻׁעַ בֶּר נּוּן גְּבֻרָא דִּי רוּחַ גְּבוּרָא
 בֵּיהּ וְחֶסְמוֹךְ יִחַ יָדְךָ עַלְהוּי: (יט) וְחֻקִּים
 יִחִי

רש"י
 רזנוו של עולם גלוי לפניך דעתו של כל
 ח' וא' ואינן דומין זה לזה מנה עליהם
 מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו:
 (יז) אשר יבא לפניו. לא כדרך מלכי
 האומות שיושבים בבתיהם ומשלחין את
 חילותיהם למלחמה אלא כמו שעשיתי אני
 שנלחמתי בסיוחן ועוג שנאמר אל תירא
 אותו (במדבר כ"א) וכדרך שעשה יהושע
 שנאמר וילך יהושע אליו ויאמר לו הלנו
 אתה וגו' (יהושע ה') וכן גדוד הוא אומר כי
 הוא יולא ובלא לפניו (שמואל א' י"ח) יולא בראש וננס בראש: ואשר
 יביאם. בזכותו. דבר אשר שלא תעשה לו כדרך שאתה עושה לי שאינו מכניסן לארץ: (יח) קח
 לך. קחנו בדברים אשריך שזכית להנהיג בניו של מקום: לך. את שדוק לך את זה אתה מכיר:
 אשר רוח בו. כאשר שאלת שיוכל להלך כנגד רוח של כל אחד ואחד: וסמכת את ידך עליו. תן לו
 תורגמן שידרוש בפיך. שלא יאמרו עליו לא היה לו להכיר ראש בימי משה:

ב א ו ר

לפניך דעתם של כל אחד ואחד, ואין בכל בניך דומין זה לזה, בבקשה ממך אם בקשת למנות
 עליהם מנהיג, מנה עליהם איש אשר רוח אלהים בו, שיהיה סובל לכל אחד לפי דעתו. וחבור
 הפרשיות כך הוא נדרש גם ונספרי, כיון ששמע משה נתן תתן להם, היה סבור שנתרצה לו
 הקב"ה, אמר הריני נכנס את ישראל, אמר לו הקב"ה גזירתי במקומה עומדת, עלה אל הר
 העברים וגומר, אין אתה יפה מאחריך. שזכר משה הרי השעה שאתבנע את כרבי, אם הבנות
 יורשות בדין הוא שירשו בני את בכודי, אמר לו הקב"ה נזכר תאנה יאכל פריה, בניך ישבו להם
 ולא עסקו בתורה, יהושע ששמע בדין הוא שימש את ישראל, ע"כ: (יז) אשר יצא לפניו,
 למלחמה, לא כדרך מלכי האומות שיושבים בבתיהם ומשלחין את חילותיהם, אלא כמו שעשיתי
 אני, שנלחמתי בסיוחן ועוג, שנאמר אל תירא אותו (במדבר כ"א), וכדרך שעשה יהושע,
 וכן גדוד הוא אומר כי הוא יולא ובלא לפניו (שמואל א' י"ח), יולא בראש וננס בראש.
 (יח) קח לך: ולא חתיה, שלא תהיה עדת ה' כלאן אשר אין להם רעה ואמר עדת ה' בשם במקום
 הכנזי, כמשפט לשון הקודש נכמה מקומות, ועוד שנא למזק הכוונה, העדה המיוחסת אל השם
 הכנז לא תהיה כלאן בלא רעה: (יח) קח לך, קחנו בדברים, אשריך שזכית להנהיג בניו של
 מקום: לך, את שדוק לך, את זה אתה מכיר: אשר רוח בו, כאשר שאלת, שיוכל להלך כנגד
 רוחו של כל אחד ואחד. (יט) וסמכת את ידך, להראות את ישראל שהוא במקומו ועליו
 סמך

לפני אלעזר הכהן ולפני כל-
 העדה וצויתתה אתו לעיניהם:
 (כ) ונתתה מהודך עליו למען
 ישמעו כל-עדת בני ישראל:
 (כא) ולפני אלעזר הכהן יעמד
 ושאל לו במשפט האורים לפני
 יהוה על-פיו יצאו ועל-פיו יבאו
 הוא וכל-בני ישראל אתו וכל-
 העדה: (כב) ויעש משה כאשר

צוה

תרגום אשכנזי קנו

וזראן פאר דען פריעסטער
 אלעזר, אונד פאר דיא גאנצע
 געמיינע, אונד ערטהיילע איהם
 בעפעהלע פאר איהרען אויג-
 גען, (כ) לעגע איינען טהייל
 פאן דינער מאיעסטעט אויף
 איהן, דאס איהם דיא גאנצע
 געמיינע דער קינדער ישראל'ס
 געהארע; (כא) ער זאלל פאר
 דען פריעסטער אלעזר טע-
 טען, אונד איהן אום דען אויס-
 שפרוך דער אורים בעפראגען
 פאר דעם עוויגען; נאך דעם-
 סען בעשיידע זאלל ער אונד
 אללע קינדער ישראל'ס מיט

איהם, זא וויא דיא גאנצע געמיינע, אויס - אונד איינגעהען, (כב) משה טהאט וויא
 איהם

תרגום אונקלוס

יתיה לקדם אלעזר בהנא ולקדם כל בנשחא
 וחפקד יתיה לעיניהון: (כ) וחתן מויוף
 עלוהי בדיל די יקבלון מניה כל בנשחא
 דבני ישראל: (כא) ולקדם אלעזר בהנא יקום
 וישא ליה בדין אוריא קדם יי על מימריה יהון
 נפקין ועל מימריה יהון עאלין הוא וכל בני
 ישראל עמיה וכל בנשחא: (כב) ועבד משה כמא
 די

ר ש י

(יט) ולויתתה אותו. על ישראל דע שטרמנין
 הס סרננים הם על מנת שחקבל עליך:
 (כ) ונתתה מהודך עליו. זו קיוון עוב
 פנים: מהודך. ולא כל הודך ומליו למדין
 פני משה נחמה פני יהושע כלכנה: למען
 ישמעו כל עדת בני ישראל. שיהו נוהגין בו
 כבוד ויראה כדרך שנוהגין כך: (כא) ולפני
 אלעזר הכהן יעמד. הרי שאלתך שאלת שאין
 הכבוד הזה מוטל מבית אביך שאף יהושע
 יבא לריך לשעור: ושאל לו. כשיכטרך לנאת
 למלממה: על פיו של אלעזר: וכל העדה.
 סנהדרין

ב א ו ר

סמך. (ראב"ע): (יט) וצויתתה אותו לעיניהם, ולויתתה אותו על ישראל, דע שהס סרננין וטרמנין
 על מנת שחקבל עליך, (רש"י), ואינו נכון בעיני הרמב"ן, כי מדרך המוסר שזכיר להס בפני
 עמך מהיוחס עוד טרמנין וסרננין, אכל ולויתתה אותו לעיניהם שינונו במלות הנגיד והשופט כי
 בעבור היותו לראש יפקידם בידו ויזכרונו להשתדל מאוד בענינם ולהיות נלחם מלחמות ה'
 ולהזהר בדבר משפט, וזה ראוי להיות לעיניהם כדי שיבטיחו בו וישמעו אליו, וכן כונת המתרג'
 האשכנזי: (כ) ונתתה מהודך, שמתנד אותו לעיניהם ויהיו דבריך עמו כאשר ידובר עם איש
 גדול ונכבד למלוכה, ועל ידי זה ינבדוהו גם הם, וזה טעם למען ישמעו בני ישראל: (כא) ולפני
 אלעזר הכהן יעמוד, הרי שאלתך, שאין הכבוד הזה זו מבית אביך, שאף יהושע יבא לריך
 לאלעזר, כענין שאמרתי לך ולא תסוב נחלם ממטה למטה (תנחומא): ושאל לו, יתכן לומר
 שענינו אלעזר ישאל בעבורו, אבל מת"א ויב"ע משמע שהכונה על יהושע, והוא כמו ושאל אותו,
 ומלאנו שאלה עם למ"ד: על פיו יצאו, על פיו של אלעזר כאשר ישאל במשפט האורים: וכל
 העדה, סנהדרין. (יש"י), וכן מירש הראב"ע בדבר שיהיה פרט לעדה והס הנועדים נאהל

מועד

חרגום אשכנוי

איהם דער עוויגע בעפֿאָחלען, נאָהם יהושע, שטעללטע איהן פֿאַר דען פֿריעסטער אלעזר אונד פֿאַר דיאנאנצע געמיינע, (כג) לעגטע זיינע הענדע אויף איהן, אונד ערטהיילטע איהם בעפֿעהלע, וויא דער עוויגע דורך משה פֿערפֿאַרדנעט.

כח (א) דער עוויגע רעדעטע מיט משה, אונד שפֿראַך: (ב) געביעטהע דען קינדערן ישראל, אונד שפֿריך צו איהם נען: מיין אפֿפֿער, געהמליך מיינע שפֿיווע, דיא מיין פֿייער פֿערצעהרט, מיר צום אַנגע. געהמען גערובֿע, מיסט איהר זאַרנפֿעלטיג זיין, יעדעס צו זיינער צייט דאַרצוברינגען: (ג) זאגע איהנען אַלואַ, דייעזעס

פֿינחס כו כח

צוה יהוה אתו ויקח את יהושע ויעמדהו לפני אלעזר הכהן ולפני כל העדה: (כג) ויסמך את ידיו עליו ויצוהו כאשר דבר יהוה ביד משה: פ חמישי

כח (א) וידבר יהוה אל משה לאמר: (ב) צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו: (ג) ואמרת

להם זאגע איהנען אַלואַ, דייעזעס איוט

רשיי

סנהדרין: (כב) ויקח את יהושע לקחו בדברים והודיעו מחן שני פרנסי ישראל לעולם הבא: (כג) ויסמך את ידיו בעין יפה יותר ויותר ממה שנלטו' שהקב"ה אמר לו וסמכת את ידך והוא עשה בשמי ידיו ועשאו ככלי מלא וגדוש ומלאו חכמתו בעין יפה: כאשר דבר ה' אף לענין ההוד נתן מהודו עליו:

כח (ב) לו את בני ישראל. מה אמור למעל' פקוד ה' אמרו להקב"ה עד שאתה מלוגי על בני לזה את בני עלי משל לבת מלך שהיתה נפטרת מן העולם והיתה מפקדת לבעלה על בניה נו' כדאי' בספרי: קרבני. זה הדם: לחמי. אלו אמורין וכן הוא אומר והקטירים הכהן המזבחה לחם אשה: לאשי. הנתנין לאשי מזבחי: תשמרו. שיהיו כהנים ולויים וישראל עומדין על גביו מכאן למדו ותקנו מעמדות: במועדו. בכל יום הוא מועד התמידים: (ג) ואמרת להם. אזהרה לבית

חרגום אונקלוס

די פקיד יי יחיה ודבר יח יהושע ואקימיה קדם אלעזר כהנא וקדם כל בגשתא: (כג) וסמך יח ידוהי עלוהי ופקדיה כפמא די מליל יי בידא דמשה:

כח (א) ומליל יי עם משה למימר: (ב) פקיד יח בני ישראל ותימר להון יח קורבני לחם סדור לקורבני לאתקבלא ברעוא תפרון לקרבא קדמי בזמניה: (ג) ותימר להון לחם המזבחה לחם אשה: לאשי. הנתנין לאשי מזבחי: תשמרו. שיהיו כהנים ולויים וישראל עומדין על גביו מכאן למדו ותקנו מעמדות: במועדו. בכל יום הוא מועד התמידים: (ג) ואמרת להם. אזהרה לבית

באר

מועד, כי הזכיר כבר וכל בני ישראל: (כב) ויקח את יהושע, והודיעו מתן שני פרנסי ישראל לעולם הבא: (כג) ויצוהו, במלות הנגיד וכשיכט שיהיה הוא המוליא והמניח אותם, כאשר פירשתי למעלה על וכו' ומה אומר שם רמב"ן: כח (ב) צו את בני ישראל, אמר שאמר לאלה תחלק הארץ לזה להשלים תורת הקרבנות שיעשו כן בארץ התמידין והמוספין. (מדברי רמב"ן): את קרבני לחמי, השעור ואמרת אליהם כה אמר ה' את קרבני לחמי, ובאורו את קרבני שהוא לחמי, רהיינו המיוחד לכהן נאכל מאשי, ולהיות לי לריח ניחח, אותו תשמרו לסקריב לי במועדו של כל קרבן וקרבן, ומועד התמיד הוא בכל יום